

Miféle vészjósoló dáridóhoz
borulnak nyakamba azok,
kiknek eddig a vállán sem sírhattam ki magam?
Összenyitott sötétzárkákból
ömlik, zubog a fény,
ám kinek ellensége sincs,
az barátira sem lel,
a kóválygó tükörtermek
minden folyosóba bevilágítanak.

Pedig nem *együtt* falatoztunk Héliosz barmaiból,
éltük túl az Összes versek utolsó ciklusait is,
skicceltünk fel embereket a történelemre,
akár szúnyogot a vakolatra.

Itthon vagyok ebben a nyárban,
de nem vagyok otthon abban a reményben.
Lepke csapódik homlokomnak,
és a csillagokban vergődő muslincákat
a galléromba rázzák.
Kertemből rózsató,
Isten árnya
friss házfalamból vonja ki a vizet –
összecserélhetem-e magammal, ha megköt?

Lyukasóra, 2011/1.

(Falusi Márton 1983-ban született Budapesten. Verset és esszét ír.)

Zsidó Ferenc
LASKA LAJOS

A nagy spórlás

Laska hosszú ideig zsummogott magában, hogy párja túl sokat költ a háztartásra s különböző női kencékre. Mert hát a fizetésük fele csak ilyesmikre megy el. Addig s addig ette magát, míg végül nem állta meg, egy alkalommal rászólt, költekezzen körültekintőbben, úgymond, próbáljon meg spórolni egy kicsit. Hisz autóra kellene gyűjteni, meg így, meg úgy. A párja lehajtott fejjel hallgatta Laska korholását, majd sírva fakadt. Hogy ő nem akart rosszat. De neki azok a dolgok kellene. Ha nincs tele a hűtő élelemmel s a tükörasztal kozmetikummal, ő frusztrált lesz. De ha ő, mármint Laska, így akarja, akkor így lesz. De akkor... És itt már erősen hüppögött. Laska már bánta, hogy szóba hozta a dolgot. Visszakozott: hisz végeredményben nem is költ olyan sokat, meg hát azok a dolgok valóban szükségesek, még az a gyertyatartókészlet is, amit legutóbb vett. De a párja vigasztalhatatlannak bizonyult. Laska csak állt, s tehetetlenségében vakarta a fejét. Másnap, hogy valamiképp kiengesztelje megbántott párját, vásárolt neki egy szép arany nyakláncot. Az megnyhülve felcsatolta nyakára az ajándékot, s derűs mosollyal elindult bevásárolni.

Laska Lajos kommunikál

Laska Lajos párjával együtt elment rég nem látott barátja lakodalma. A murira egy nagy park közepén lévő vendéglőben került sor. Laska még sosem járt a parkban. Amikor a násznép autókonvojában kopott Ladájával a vendéglő felé tartott, ámuldozott hatalmas bujaságán.

A multság jó volt. Laska ismerőseivel csevegett, párjával táncolgatott. Az éjszaka közepén aztán felkerekedtek, merthogy messze még a messze, haza kell autókázniuk. Talán fáradtságának köszönhetette, talán a rossz megvilágításnak, hogy a park zegzugos utacskáin eltévedt, mind eldugottabb, elhagyatottabb helyekre került, tétován

ide-oda kanyargott, de sehogysem lelte meg a helyes irányt. A sűrű lombú fák által szegélyezett mellékutcácskákban autókat vélt látni, bennük a jótékony félhomályban szenvedélyesen szeretkező párok. Egyre elkeseredettebben keringőzött az elhagyott, egymást keresztező utakon, mind távolabb kerülve a park szélétől, mind bujább és elhagyatottabb helyekre bukkanva. Egy kanyar után aztán Laska rendőrautót látott meg közeledni. Mire félrehúzott, egy rendőr már ott is állt mellette. Mondja, kérem, kezdte a mondandóját Laska akadozva, hogy találunk ki ebből a parkból? A rendőr arcán mintha gúnyos mosoly futott volna át, aztán így szólt, felhívom a figyelmüket, hogy nyilvános helyen tilos szexuális kontaktus létesítése.

Laska megköszönte a felvilágosítást, visszaült az autójába, továbbhajtott, és nemsokára megtalálta a helyes irányt.

Laska-lázadás

Laska Lajos városszéli, gyengécske panelben lakik, ahol a szemétszállítás igencsak akadozik. Sokszor egy egész hét is eltelik anélkül, hogy a szemeteskosci tisztelét tenné. A szemét pedig csak gyűlik, kifolyik a kukák tetején, ellepi a környéket.

Valahányszor le kell vinnie a szemetet, Laska fojtott hangon szidja a rendszert, az illetékes vállalatot, miközben a szemétkupacokat kerülgeti. Mivel ez mit sem segít, egy napon elhatározza, hogy cselekedni kell. Tiltakozni. Mától nem hozom le többet a szemetet, dönti el összeszorított fogakkal. Majd meglátjuk, hogy mi lesz veletek, gazemberek, ha nem lesz több szemét, ha nem lesz mit elvigitetek, nem lesz munkátok, csődbe juttok, rimánkodni fogtok, hogy hozzam le a szemetet, bár egy-két vödörnyit, de én nem, nem és nem!

Laska azóta odafent tárolja a szemetet. Ez lassan gondot okoz neki, de nem adja fel.

Hogyan lett Laskából feltaláló

Laska Lajos látványosan tudott unatkozni. Elfolyt a karosszékekben, ásitózott, nyögdécselt s az orrát piszkálta. A piszkálmányból két ujj között apró galacsinokat formázott, majd elpöccentette. A pöccenet, ha megfelelő helyen landolt (pl. ablaküveg, lakkozott bútor, csil-

lár), odaragadt. Ha megszáradt, csak késsel lehetett levakarni. Ezt Laska felesége végezte, így ő sosem unatkozott. Közben szelíden korholta párját, hagyna már fel ezzel a vadállatkodással s keresne valami normális elfoglaltságot.

Addig mondogatta, míg Laska ráállott. Hogy akkor mostantól feltaláló lesz. Fel is talált számos érdekes csinálmányt, elég, ha itt és most csak a cigájacöccentőt, a fírhangsuvickolót és a mázlimeskuvátort említjük meg.

Környezete értékelte a találmányokat, egyesek csak bólogattak, de mások meg is ölegették Laskát gratuláció gyanánt.

És ő boldog volt, és elégedetten állapította meg, hogy a feltalálás talán még az orrpiszkálásnál is jobb egy kicsivel.

Laska Lajos barátkozik

A kis, zárt közösség, melyben Laska Lajos is tevékenykedett, új taggal bővült. Dolgozni jött, ugyanúgy, mint ők, tehát semmi szenzáció, extra-különös felhördülés.

Laskáék úgy tettek, mintha mi sem történt volna, nem is történt semmi olyasmi, amit az ember mindennapi nyűgölődései közepette lereagál. Továbbra is eljártak dolgozni, leültek a székekre, persze amelyikre ő ült, arra nem, néha tán még beszédbe is elegyedtek vele, nem túl érdeklődően, személyes témákat még véletlenül sem érintve, vagyis úgy, ahogy azelőtt is szokták egymás között.

Laska Lajos biztatgatta egy ideig magát, hogy né, ember, oda kéne menni s összebarátkozni vele, vagy legalábbis tisztességesen megismerkedni, de aztán valahogy lebeszélte magát a dologról. Talán azért, mert rájött, akkor ugyanezt a régi kollégáival is meg kéne tennie, s az pedig kész lehetlenség.

Hogyan lett focirajongó

Laska egy vasárnap délután párjával egy falu fölötti lankás domboldalon andalgott, bozótosokban, ritkás erdőben. A fák közül rá-rápillantottak a falucskára. Nagy pezsgés volt, éppen a községi focibajnokság egyik meccsét játszották, a pálya mellett ott lebzelt a település apraja-nagyja. Laskáék továbbstáztak, aztán hogy, hogy nem, sze-

retkezni támadt kedvük. Ott, az erdőben. Őket is meglepte a hirtelen gerjedelem. Sietősen egymásba kapaszkodtak hát. Attól, hogy a foci pályáról megláthatják, nem tartottak. Az ágak eltakarták őket, ők viszont elég jól láttak mindent, a zsvajgás is felhallatszott. Jól esett a szex, a vártnál is jobban, mert – ezt a szinte perverz gondolatot utóbb vallották be egymásnak – közben arra gondoltak, a drukerek őket biztatják, nekik szurkolnak.

Miközben kielégülten, egymásba karolva hazafelé bandukoltak, Laska arra gondolt, nem is olyan rossz dolog a foci. Rövidesen rajongó lett.

Hibás

Laska egy időben egy mamutvállalatnál volt alkalmazásban, a cég vezetője roppant elfoglalt s emiatt roppant ingerlékeny ember volt. Egy alkalommal valamit nem talált rendben, dühbe gurult, s Laskát, mivel ő volt kéznél, istentelenül leteremtette. Pancsernek, ökörnek, beszámíthatatlan bunkónak nevezte. Laska megdöbben hallgatott, annyit se tudott kinyögni, hogy nem ő a hibás. A főnök szitokáradatát befejezve elrohant, a cég halaszthatatlan ügyeit intézendő.

Laska Lajos egyedül maradt s gondolkodni kezdett. Mi van, ha folyamányai lesznek a dolognak? Ha a főnök úgy megorrolt rá, hogy... Nem, ezt el kell kerülni! Egy ilyen jó munkahelyet nem szabad ilyen apróság miatt elherdálni!

És Laska nekifogott engesztelő szöveget gyártani. Udvarias, hajlongó mondatokat fogalmazott. Feszülten, komoran, összeszorított fogakkal. Csak akkor derült föl valamelyest, amikor megtalálta apológiaja kulcsmondatát: Főnök, bocsánat, hogy megsértett!

Napút, 2011/2.

(Zsidó Ferenc 1976-ban született Székelyudvarhelyen. Prózát ír, műfordítással foglalkozik.)

BEJÁRÓ

Csepregi János

MAGAMÉRT VAGY MAGUNKÉRT?

Kinek az érdekét képviseli az irodalmi érdekképviselő?

A Szovjetunió 1991. december 31-ével történt hivatalos felszámolását nyugaton mindenhol kitörő lelkesedés fogadta. A magát kommunis-tának nevező, papíron társadalmi osztályoktól mentes, valójában diktatórikus világrend látszólag totális vereségét ünneplve a média ontani kezdte magából az egy szebb és jobb világról szóló látomásokat, legalábbis ami az Amerikai Egyesült Államokat, Nyugat-Európát és a nem sokkal korábban még a szovjet érdekövezetbe tartozás terhéé nyögő újszülött demokráciákat illette.

A szabadság édes levegőjének kóstolgatása közben – 1989 és 1991 között számos olyan dolog történt, melyek korábban szinte elképzelhetetlennek látszottak – valóban úgy tűnhetett, hogy Francis Fukuyama 1989-es, *A történelem vége* című tanulmányában leírt elméletének igazát végül lehetetlen gyorsasággal igazolja maga a történelem. Fukuyama az említett tanulmányban a társadalmi berendezkedések szükség-szerű változásának, fejlődésének kérdését boncolgatta, arra a végkövetkeztetésre jutva, hogy ezek versenyében végül a liberális demokrácia fog győzedelmeskedni, a többi struktúra pedig eltűnik majd a föld színéről. Hogy miért? A válasz pofonegyszerű és teljességgel logikus: mert ez az a forma, amely a társadalmat alkotó egyének, csoportok, közösségek legnagyobb hányadának képes a legnagyobb mértékben kielégíteni az igényeit. A legszélesebb körű konszenzus alapján álló társadalom pedig kétségtelenül a legkevésbé terhes a feszültségtől, a legjobban szolgálja az egyéni és a közösségi érdekek érvényesülését. Az együttműködés és az érdekek egyeztetése a közös jó érdekében tehát sokkal gyümölcsözőbb, mintha kevesek akarata érvényesülne, pláne akkor, ha mindez esetleg mások kárára történne. „[...] mert miközben elkerüli a szélsőségeket, a politikát az igazságosság történelmileg kialakult normáival összhangban alakítja, és nem